

De SGP-verenigingen van Ede maken zich druk om LHBTIQ+

Tekst: Jos Aarnoudse

Bij de ingekomen stukken voor de gemeenteraad van Ede van 22 juni 2023 zit een brief van de SGP-kiesverenigingen en de SGP-jongeren uit de gemeente Ede. Deze brief is om meer dan één reden curieus. Ik tel er vier.

De brief komt er op neer, dat men zich beklagt over het feit dat een evenement dat gericht is op het zichtbaar maken van lhbtq+ leefwijzen te prominent aanwezig zou zijn in de publieke ruimte van het dorp Ede en daardoor de gevoelens van conservatief-christelijke inwoners zou kwetsen. Met de impliciete vraag aan gemeenteraad en college van B&W om hier iets aan te doen.

Moet een gemeentebestuur ingrijpen dan?

De eerste reden waarom deze brief curieus is, is het feit dat men kennelijk een ingrijpen van het bestuur voorstaat en niet gewoon met de organisatoren in gesprek gaat met de vraag: willen jullie een beetje rekening met ons houden? Ik zou overigens niet weten wat er dan per se anders moet. De publieke ruimte is van iedereen, en manifestaties van welke soort dan ook zijn in ons land voor een ieder toegestaan, mits geen verstoring van de openbare orde, gevaren voor de volksgezondheid of het verkeer in het geding zijn. Ik heb niet de indruk dat ook maar iets daarbij in de buurt komt, bij het organiseren van een 'regenboogweekend' in de plaats Ede. Er gaat geen enkele dreiging van uit, het is eerder een manifestatie van '*peace, love and understanding*'. Zeker, het vertegenwoordigt wel een totaal ander levensgevoel dan waarin de meeste reformatorische kerkmensen zich normaliter bewegen. En dan kan dat vervreemdend overkomen. Ik kan eenzelfde soort gevoel niet onderdrukken als ik mee loop in de vierhonderd man en vrouw grote, compleet in het zwart geklede begrafenisstoet achter de kist van mijn oud-gereformeerde oom, waardoor een heel Zeeuws dorpje heel de middag in beslag wordt genomen. Maar ja. Dit is ons land. Dit zijn onze steden, onze wijken en onze dorpen. Met al die grote verschillen, meer en minder. Niemand kan een eigen reservaat voor zichzelf claimen, of de vrijwaring van andere uitingen opeisen. Zowel de reformatorische begrafenisstoet, als de lhbtq+-optocht en alles wat er nog meer bestaat (van protesterende boeren tot actievoerende milieu-activisten) horen in onze democratische rechtstaat de ruimte te krijgen.

Welk idee van overheid zit hier nu achter in het SGP-denkraam? Moet de overheid werkelijk de levensbeschouwelijke gevoeligheid van de éne groep beschermen tegen de zogenaamd al te zichtbare aanwezigheid van een andere groep, alleen omdat iets niet strookt met de eigen morele of religieuze opvattingen (bijvoorbeeld over huwelijk en seksualiteit)? En gaan we dan ook weer RK processies verbieden of onzichtbaar maken, of islamitische manifestaties? Realiseren de SGP-kiesverenigingen en -jongeren zich wel welke doos van Pandora zij hiermee open trekken, hetgeen nog wel eens in andere omstandigheden als een boemerang op hun eigen minderheidspositie kan neerkomen? Bijvoorbeeld waar het gaat om kerkbouw (kan die grote evangelische of reformatorische kerk of islamitische moskee niet ergens achteraf op een bedrijventerrein of in het buitengebied?) En wat te denken van de morele gevoeligheid in grote delen van onze samenleving rond de discriminatie van vrouwen en de discriminatie van wie dan ook die niet gehuwd als man en vrouw samenwonen, zoals die discriminatie nog steeds op grond van de grondwettelijke vrijheid van godsdienst in religieuze en para-religieuze organisaties wordt getolereerd in ons land?

De SGP doet toch zelf mee in het gemeentebestuur?

De tweede reden waarom deze brief curieus is, is het feit dat de SGP in Ede zelf 'aan de knoppen' zit en dus zelf mede verantwoordelijkheid draagt voor het beleid van de

gemeente inzake inclusiviteit. Men is tot een coalitie toegetreden, die nadrukkelijk ook ruimte wil geven voor 'regenbooguitingen'. Ede is een zogeheten 'regenbooggemeente'. Dat wil zeggen, dat er ruimte en steun wordt gegeven aan de veilige zichtbaarheid van hen die als lhbtq+-er door het leven willen gaan. Ook de SGP-fractie heeft ingestemd met een coalitieakkoord. Ook de SGP is met een wethouder vertegenwoordigd in het Edese bestuur. Zoals alle partijen in ons meerpartijenland, heeft ook de SGP-fractie een afweging moeten maken. Ieder heeft zich te realiseren dat we in een veelkleurige samenleving leven, waarin over soms voor ons wezenlijke dingen geheel anders wordt gedacht. Wie meedoet aan het besturen in dit land, dient zich dit te realiseren en dus ook te respecteren, en dient af te wegen, waar de grenzen liggen voor het willen dragen van verantwoordelijkheid. Behelst deze brief van de SGP-kiesverenigingen en -jongeren nu eigenlijk alsnog een motie van treurnis over het zelf gekozen beleid verantwoordelijkheid te nemen voor het bestuur van het huidige Ede, inclusief het vigerende inclusiviteitsbeleid? Ik mag toch aannemen dat ook de onderhandelaars van de SGP bij de vorming van dit college de goedkeuring van hun afdelingen hebben gekregen om op basis van het coalitieakkoord mee te gaan doen? Dat hier zaken bij zijn die voor de SGP voelen als 'het doorslikken van een meloen' (citaat van G.J.Segers), dat wil ik best geloven. Maar die waren en zijn er ook voor andere partijen (denk maar eens aan weer vier jaar geen zondagsopenstelling in Bennekom). Welk signaal wil de SGP-achterban nu eigenlijk geven: dat de SGP-fractie en wethouder zich terug moeten trekken, of opnieuw moeten gaan onderhandelen over het inclusiviteitsbeleid? En zwengel je dat dan zo aan als betrouwbare coalitiepartner?

Wat moet een democratische overheid nu met een beroep op de bijbel?

De derde reden waarom de brief van de SGP-kiesverenigingen en -jongeren curieus is, is het feit dat het bestuur van een gemeente (het gehele college van B&W en de gehele gemeenteraad, het betreft niet een intern schrijven aan bijvoorbeeld christelijk-confessionele partijen) rechtstreeks wordt aangeschreven zonder enige pre-ambule met theologische argumenten. Ik paraphraseer: "In het Woord van God, de bijbel, staat dat God onze Schepper, het leven en samen-leven zo en zo geordend en geboden heeft, Zijn scheppingsorde en geboden zijn richtinggevend voor elke samenleving, dus wij betreuren elke uiting in onze samenleving die daarmee in strijd is, en wij vragen u, overheid, om daar dus – in het geval van de lhbtq+-manifestatie - wat aan te doen".

Maar wat moet een seculiere overheid, die als instituut grondwettelijk verankerd levensbeschouwelijk neutraal dient te zijn, daar nu mee? Een overheidsbestuur kan alleen maar constateren dat er in de samenleving heel verschillend over zaken wordt gedacht. En dat kennelijk mensen die over het algemeen op de SGP stemmen de overtuiging hebben, dat het leven als lhbtq+-er niet in lijn is met Gods geopende wil, en dat een samenleving die daar ruimte voor geeft, kennelijk schade op loopt. Nou ja, daar staan dan groepen (gelovigen en niet-gelovigen, christenen en niet-christenen) tegenover die met name dat laatste aperte onzin vinden, en eerder het omgekeerde van mening zijn. Al te lang is onze samenleving geregeerd geweest door taboes op dit vlak, al te lang hebben mensen die zogenaamd 'anders' waren (letterlijk) geleden onder normatieve intolerantie. Het is juist vooruitgang wanneer we bouwen aan een samenleving waarin deze verschillen worden geaccepteerd en ieder zichzelf kan zijn, zonder bang te hoeven zijn voor uitstoting, publieke veroordeling of gebrek aan veiligheid.

Wat voegt het interne gezagsargument (verwijzing naar de bijbel) nu toe, bij een beroep op de overheid? Betekent dit dat de SGP hier te Ede nog leeft in een verleden waarin geen sprake is van scheiding van kerk en staat, en dat de overheid appelabel zou moeten zijn op wat in eigen kring 'Gods Woord' wordt genoemd? En moet de overheid dan zich mengen in discussies over de uitleg en de toepassing van deze geschriften. Of moet zij

voetstoets aannemen dat de SGP-extrapolatie zo uit de hemel komt? Wat verwachten de SGP-afdelingen en -jongeren nu eigenlijk als antwoord op zo'n brief? Een theologisch-hermeneutisch tractaat waarin wordt beargumenteerd dat het nog wel wat genuanceerder kan dan in de SGP-brief gebeurt met dat beroep op de bijbel? Lijkt me nog een leuke gelegenheid, die vergadering van het college van B&W waarin dat antwoord vastgesteld zou moeten worden. Nee, het beginsel van de terughoudendheid in levensbeschouwelijk opzicht is in onze rechtsorde leidend voor de overheid. Elke overheid die maar enigszins partij wordt in de juiste interpretatie van 'heilige boeken' of anderszins, wordt kwetsbaar. Kortom, zij kan alleen toetsen of een uiting een gevaar is voor de openbare orde, de volksgezondheid en eventueel het verkeer.

Kan de SGP duidelijk maken wat nu (zonder beroep op een gezagsbron die voor velen in onze samenleving niet (meer) relevant is) feitelijk in termen van welzijn en samenleven het gevaar is dat men wil bezweren door in te grijpen in het nu voorgestelde Edese pride-programma? Of is het gevaar misschien, dat het ongenoegen in eigen kring leidt tot vormen van radicalisering? Maar zou dan het niet op de weg van een SGP liggen, die ook de moed en het lef heeft mee te doen aan besturen in ons veelkleurig Nederland, en niet slechts als een christelijke getuigenispartij aan de kant blijft staan, om aan inwendige zending te doen. Om in eigen gelederen uit te leggen, dat wij allen nu eenmaal, ook in de gemeente Ede, in een veelkleurige samenleving leven en met het anders-zijn van anderen hebben om te gaan en dus ook hun zichtbaarheid hebben te accepteren?

De theologische interpretatie van de SGP-afdelingen en -jongeren

Tenslotte de theologische interpretatie zelf. Als politicus hoef ik daar dus niet zozeer een mening over te hebben. Als mede-christen in de politiek en als theoloog heb ik die natuurlijk wel. Het stoort mij, dat men zonder enig blikken of blozen de eigen dichtgetimmerde huwelijks- en seksualiteits-ideologie rechtstreeks uit de bijbel denkt af te kunnen leiden, terwijl ook de RD- en SGP-achterban wel degelijk weet, dat door veel christenen (ook die van een rechtzinnige gereformeerde confessie) een andere uitleg en een andere toepassing worden gevolgd. Het aplombe beroep op 'Gods Woord' stelt eigen conservatieve programma gelijk aan Gods gebod.

Realiseert men zich wel tot welk hoog spel dit leidt? Zou niet wat meer voorzichtigheid vereist zijn, ons eigen (ook SGP-) hart en leven kennende? Hebben wij de wijsheid in pacht, in het concrete leven met Gods geboden en beloften? Wie hoog inzet heeft ook veel te verantwoorden. Het is dan ook niet voor niets dat Jezus in het Evangelie veel werk maakt van de schijnheiligheid als valkuil voor al te ijverige eigengerechtigde kerkmensen. Daarmee wil ik niet zeggen, dat we de zeggingskracht van de bron waaruit christenen menen te mogen leven, dus maar dienen aan te lengen. Maar wel vraag ik ruimte voor balans, dialoog, nuance en dan ook consistentie.

Als er zo makkelijk een beroep op 'de Schepper' of een 'natuurlijke orde' gedaan wordt om een specifieke traditionele genderopvatting als 'natuurlijk' en normatief te verklaren, roept dat (bij mij bijvoorbeeld) de vraag op, waarom het industriële exploiteren van landbouwdieren dan ook niet tegen de 'natuurlijke orde' van 'de Schepper' zou zijn? Een verwijzing naar het cultuurmandaat kan daarbij niet volstaan. De woorden die je vindt in het bijbelboek Genesis duiden op: bewerken, bewaren en beheren en niet op massaal exploiteren. Zo is er zoveel te noemen, waar ook in de SGP-kring steeds opnieuw over nagedacht moet worden: de bijbel en polygamie, de bijbel en de doodstraf, de bijbel en zorg voor weduwe, wees en (!) vreemdeling, de bijbel en slavernij, de bijbel en een gezonder levensstijl (roken, drinken, eten, overmatige seks binnen het huwelijk) en zo voort en zo verder. Broeders (en zusters, al zie ik die niet zoveel bij de SGP in Ede), zou het niet wat bescheidener en voorzichtiger moeten? Minder woorden en meer beminnelijke en uitreikende daden ook naar alles wat buiten uw eigen kring ligt?